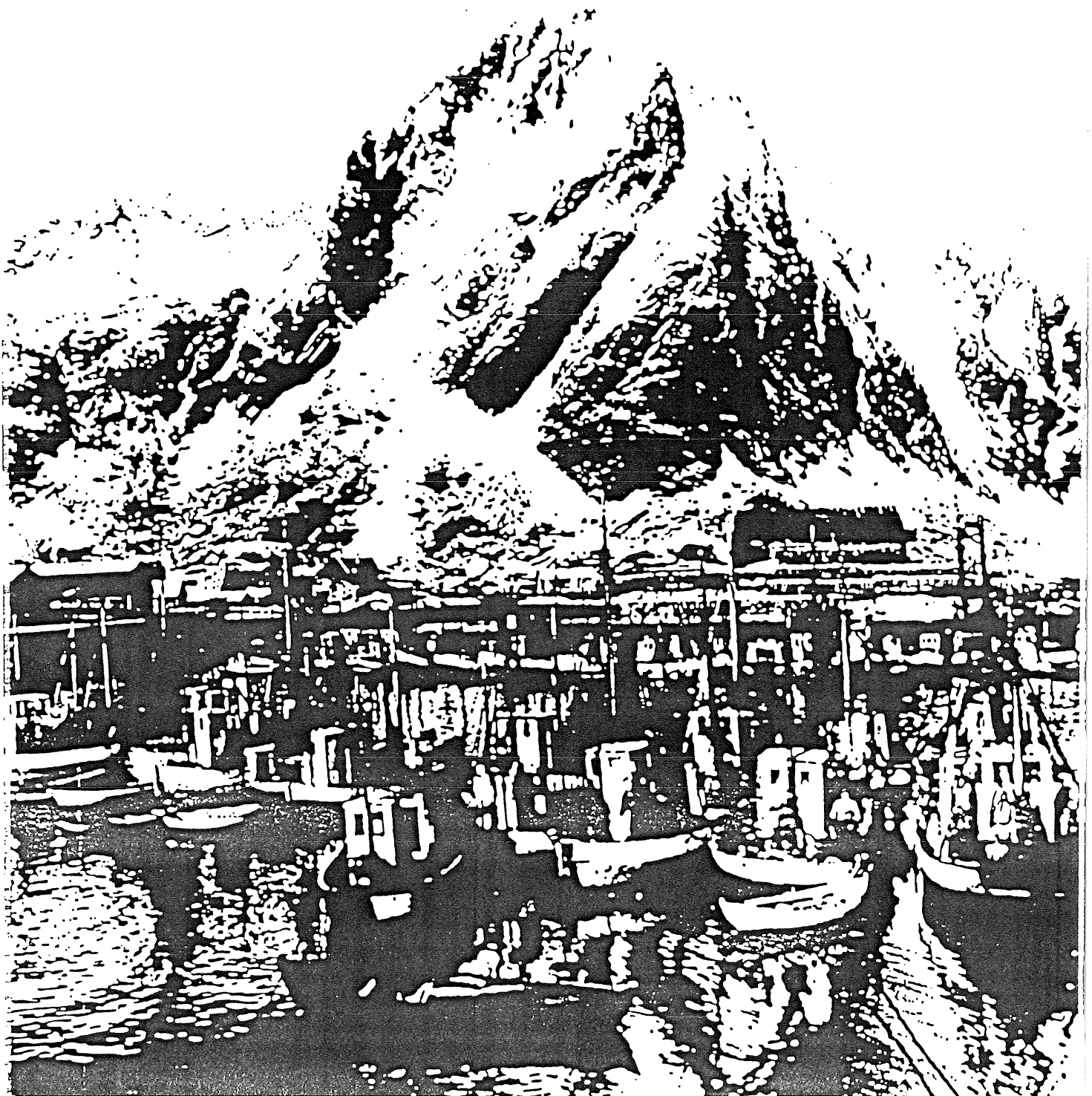

FISKERIRETTLEDEREN

I VÅGAN

Årsmelding 1984

INNHALDSFORTEGNELSE

KORT OM FISKERIKOMMUNEN VÅGAN MED OVERSIKTSKART	1
1. RETTLEDNINGSKONTORETS VIRKSOMHET OG FUNKSJON	3
1.1. Kontoret	3
1.2. Personalet	3
1.3. Korrespondanse	3
1.4. Møtevirksomhet/viktige prosjekter	4
1.6. Tjenestereiser/møter utenfor kommunen	6
1.7. Fiskerinemnda	7
1.8. Møtevirksomhet i fiskerinemnda	7
1.9. Saker behandlet i nemnda	8
2. SYSSELSETTING I FISKERINÆRINGEN	
2.1. Fiskermanntallet	9
2.2. Sysselsetting i foredlingsleddet	12
2.3. Sysselsetting i oppdrettsnæringa	13
2.4. Avledet virksomhet	14
3. FISKEFLÅTEN	
3.1. Merkeregisteret	16
3.2. Distriktvis fordeling av fiskeflåten	17
3.3. Konesjonsbilde for kommunen	18
3.4. Fisket i 1984	19
3.5. Fangstverdi	20
4. FOREDLINGSLEDDET	
4.1. Fiskebedriftene	21
4.2. Kvantum og førstehåndsverdi	22
5. FINANSIERING	
5.1. Statens Fiskarbank	23
5.2. Kommunalt fiskerifond	24
6. HAVNER	
6.1. Prioritering av havneutbygging	25
6.2. Ny havnelov	26
7. KOMMENTARER	27

KORT OM FISKERIKOMMUNEN VÅGAN

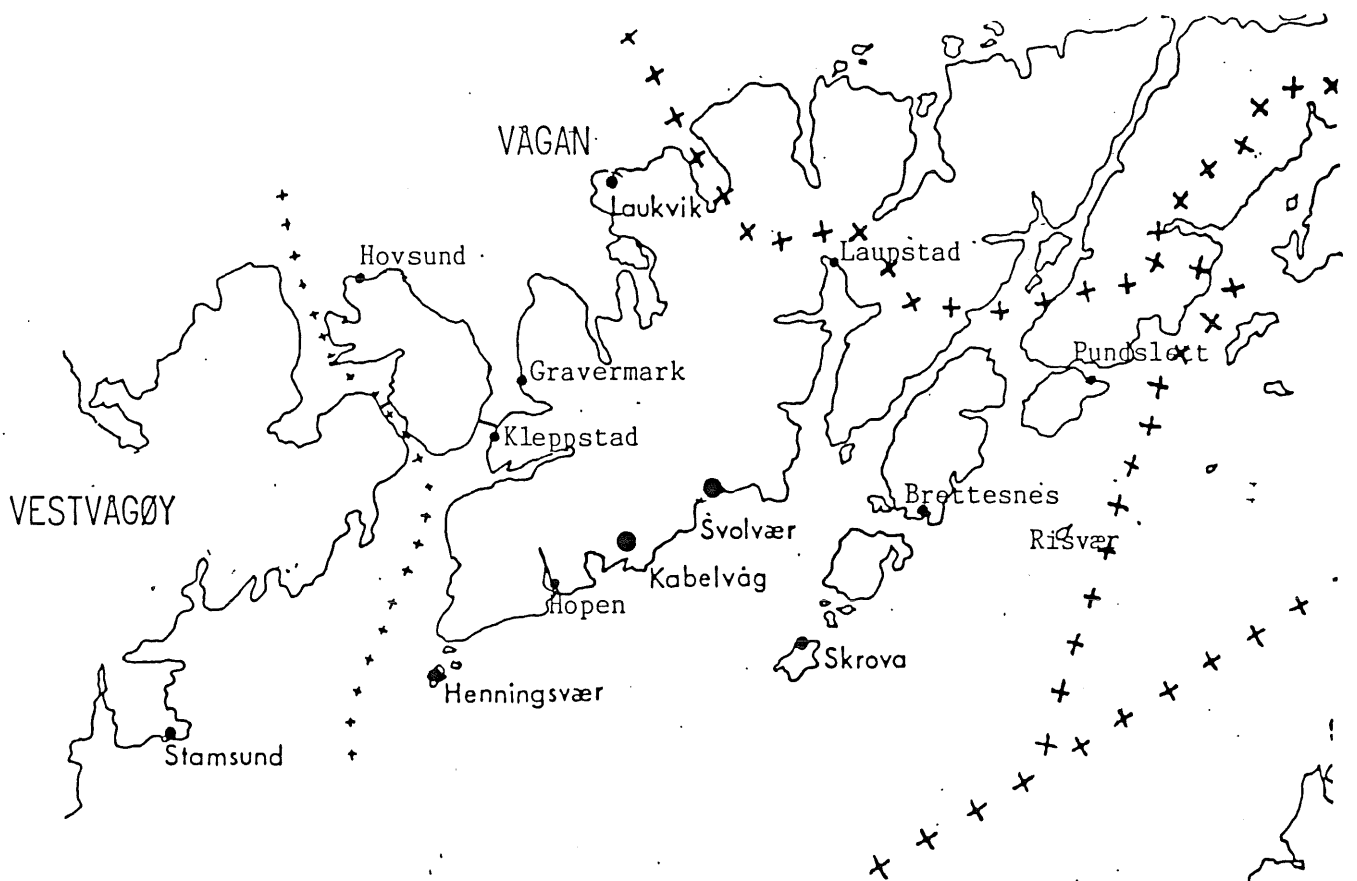
Folketall ca 9600

De største tettstedene er Svolvær (ca 4000 innb., adm. sentrum), Kabelvåg, Henningsvær, Laukvik og Skrova. Disse stedene har også de største fiskerihavnene i kommunen.

Henningsvær, Skrova og Laukvik er typiske fiskevær. Risvær er fra gammelt av et betydelig fiskevær og tjener også idag som base for mange tilreisende sjarker i sesongen. Bygdene ved Gimsøystraumen har idag et meget aktivt fiskerimiljø og flere mindre fiskerihavner.

Det mest karakteristiske havnemiljø finner man i Henningsvær, der det i 1984 var 17 fiskemottaksanlegg i drift.

FISKEFLÅTEN i Vågan er i utpreget grad en kystflåte. Her er registrert 290 fartøyer i størrelsen 6 m og over (20 fot og over), hvorav 52 er fra 13 m (40 fot) og oppover. Pr idag er det 2 ferskfisktrålere i drift.

Fiskeflåten driver fiske i Lofoten og Vesterålen vinter og høst og i Finnmark og Barentshavet vår og sommer. Redskapene er garn, snurrevad, juksa, trål og kvalkanon. Vågan er den største kvalfangerkommune i landet, med 12 konsesjoner. 5 fartøyer har konsesjon for reke-trål og 8 for loddetrål. Vågans fiskeflåte sysselsetter ca 500 personer som mannskap i toppsesongen. Totalt står det ca 550 personer i fiskermanntallet. Rekrutteringen til yrket har hittil vært tilfredsstillende, og gjennomsnittsalderen for blad B fiskere er gått nedover og er idag 42 år. Brutto fangstverdi for våganflåten var i 1984 68 mill. kroner, 7 mill. kroner mindre enn i 1983.

FISKETILVIRKNING OG FOREDLING i Vågan er utpreget sesongbetont, med en hektisk vintersesong og en relativt stille sommer og høstperiode. Unntaket er Skrova hvor det mottas og foredles et betydelig kvantum kvalkjøtt, og i de siste år også sild. Det gjør at anleggene har virksomhet hele året. Et av anleggene her har også en stor virksomhet innen produksjon og omsetning av oppdrettslaks. Landet kvantum bunnfisk, lodde, sild og hval var 70 tusen tonn i 1984. Førstehåndsverdien var 176 mill. kroner. Verdiskapningen innen fiskeforedling anslås til 70 mill. kroner.

OPPDRETTSVIRKSOMHETEN er i kraftig vekst også i Vågan. Det var i 1984 5 matfiskanlegg og 4 settefiskanlegg for laks i drift.

SERVICEAPPARATET for fiskeflåten er relativt godt utbygd. Ialt 40 bedrifter hvorav de fleste ligger i Svolvær. Verkstebedriftene i kommunen har oppdrag fra hele Nord-Norge. Her er 15 slipper hvorav 2 tar fartøyer over 130 fot.

Svolvær juni 1985

Roald Paulsen
fiskerirettleder

1. RETTLEDNINGSKONTORETS VIRKSOMHET OG FUNKSJON

1.1. Kontoret

Rettledningstjenesten i Vågan har sine kontorer i 2. etasje i Siverts Nilsensgt. 18 i Svolvær. Her disponeres 3 kontorer, venterom og arkiv, spise/møterom og sanitærrum. Kontorene har etter hvert fått en ganske god standard hva angår utstyr og fungerer kontorteknisk stort sett tilfredsstillende.

1.2. Personalet

Det er fortsatt 3 stillinger ved kontoret:

Fiskerirettleder: Roald Paulsen

Førstesekretær: Ottar Olsen

Kontorassistent: Liv Andreassen (Vikar fram til 30. september)
Ellinor Oftedal (Ansatt fra 1. oktober)

1.3. Korrespondanse

I brevjournalene har journalnumrene i de 4 siste år stoppet på:

	1981	1982	1983	1984
Innkomne brev	427	491	926	627
Utsendte brev	675	1305	1447	2801

Den store økningen i utsendte brev skyldes i stor grad et serviceopplegg for fiskere, der vi inviterer til oppbygging av et register for kjøp og salg av brukte båter og utstyr. I den forbindelse ble det sendt ut brev til fiskebåteiere i Lofoten og Vesterålen.

1.4. Møtevirksomhet/viktigste prosjekter

Fiskeriservice- og fiskerihavneanlegg i Svolvær.

En gjenganger under dette kapitlet i årsmeldingene har vært omtale av planen for et fiskeriservice- og fiskerihavneanlegg i Svolvær. I 1984 har styringsgruppen for prosjektet brakt utredningen så langt den kan gjøre, fram til en kommunal beslutning må tas. Utredningen som er laget med hjelp av et konsulentfirma, er med vedlegg av uttalelser fra kommunens tekniske etat, nå lagt fram for kommunens besluttende myndigheter. Desverre ser det ut til at man har lite hastverk i kommunen med å bringe saken videre.

Næringsanalyse for Skrova

Siste året ble også arbeidet med en næringsanalyse for Skrova avsluttet med et møte i Skrova, der representanter for fiskerisjefen, kommunen og konsulent møtte representanter for fiskerinæringen i Skrova.

Denne analysen fokuserte bl.a. den mangelfulle veiforbindelse på stedet, som i første rekke er en stor ulempe for de to fiskebedriftene på Kuholmen. Fokuseringen i rapporten har utvilsomt bidratt sterkt til at kommunen har satt fortgang i arbeidet med å få løst problemet.

Utover dette har det hittil kommet lite konkret ut av de ideer og forslag som er lagt fram i analysen. De fleste av forslagene i analysen forutsetter initiativ og ikke minst innsats fra lokalsamfunnet sjøl. I denne forbindelse arrangerte undertegnede et møte med næringsrepresentanter i Skrova, med formål å få etablert en utviklingsforening på stedet etter eksempler av opplegg gjennomført i noen kommuner i Nord-Troms.

Interessen for dette ser imidlertid ut til å være laber, og de utspill som er nødvendig for å følge opp den i seg selv meget gode analyserapporten, har foreløpig latt vente på seg.

Forsøksfiske

Siste året ble det gjennomført forsøksfiske med snurrevad i Nordsjøen. Det var bevilget kr 200.000,- i støtte fra Fondet for fiskeleting og forsøk til formålet. Dette beløpet ble delt mellom 4 fartøyer fra Vågan, som i løpet av våren og sommeren gjennomførte en tur til Nordsjøen. Kvantumsmessig var resultatet meget dårlig. Imidlertid gav forsøket viktig informasjon om forholdene i Nordsjøen som vil komme til nytte for de som vil prøve pånytt. For å følge opp forsøket i 1984 ble det i forbindelse med oppsetting av forsøksprogrammet for 1985, fremmet forslag fra Vågan om et støttebeløp til forsøksfiske med snurrevad i Nordsjøen på kr 400.000,-. Forslaget innebærer også støtte til leitetjeneste for de deltagende fartøyer.

Foruten Nordsjøprosjektet er det i 1984 gjennomført en leitetjeneste for snurrevadflåten på de lokale felter. 2 båter fra Vågan fikk støtte til leiting utenfor Lofoten og Vesterålen i 2 uker i høst. Bakgrunnen var det dårlige fisket. Det er søkt om støtte også i 1985 til slik leiting på de lokale felter.

I tillegg til nevnte prosjekter er det for 1985 søkt om støtte til følgende prosjekter:

- Forsøksfiske med rekestrål i Lofoten.
- Forsøksfiske med garn/not etter makrell i Vestfjorden.

Det som til nå er klart etter behandlingen av forsøks- og leiteprogrammet for 1985 i Fiskeridirektoratet er at det blir støtte til forsøksfiske med snurrevad i Nordsjøen med 200.000,-.

Akvakulturstasjon i Lofoten

På slutten av året ble det nedsatt et kommunalt utvalg med undertegnede som formann for å fremme Vågans interesser vedrørende etablering av en akvakulturstasjon i Lofoten. Utvalgets første oppgave var på vegne av kommunen å få laget en utredning om spørsmålet. Til hjelp i arbeidet ble engasjert en konsulent, som nylig la fram en rapport.

Andre møter

Foruten møter i forbindelse med forannevnte prosjekter, har jeg deltatt i møte mellom representanter for Fiskeridepartementet og tidligere eiere av A/S Svolvevør Kjølslager i forbindelse med salg av anlegget. Anlegget ble overtatt av firma Karsten Ellingsen i Skrova. Det har blitt deltagelse i Vågakallen Distriktsfiskarlag og årsmøtet i Nordland småhvalfangerlag. Undertegnede var delaktig i opplegg og møter under Sjøfarts- og fiskerikomiteens besøk i kommunen. Det er avholdt møte med teknisk etat vedrørende saksbehandling i oppdrettssaker.

1.6. Tjenestereiser/møter utenfor kommunen

08.08 - 10.08	Fiskerimesse Trondheim
17.08 - 19.08	Årsmøte Nordland Fylkes Fiskarlag
05.11 - 09.11	Fiskerikonferanse Geiranger Her deltok også Ottar Olsen.
17.11 - 18.11	Personalmøte Bodø Her deltok også Ottar Olsen

1.7. Fiskerinemnda

Fra 1984 har nemnda følgende sammensetning:

Medlemmer:

Arne Elvegård, Henningsvær - formann
Torbjørn Olsen, Laukvik - varaformann
Kristen Karlsen, Gimsøysand
Odd Hamnes, Storemolla
Ragnar Riksheim jr., Henningsvær
Erling Jørgensen, Kleppstad
Ulf Ellingsen, Skrova

Varamedlemmer:

1. Tore Krane, Skrova
2. Karl Hamnes, Digermulen
3. Ole Petter Pedersen, Svolvær
4. Harry Olsen, Digermulen
5. Pål Arntzen, Skrova
6. Odd Ivar Wold, Kabelvåg
7. Nils Henrik Hansen, Laupstad

1.8. Møtevirksomhet i fiskerinemnda

Det er avholdt 10 møter (12) og behandlet 111 saker (132). Tilsammen har nemnda sittet i møte i 44,5 timer (52). Tilsvarende tall for 1983 står i parantes. Fiskerikontoret er sekretariat for nemnda og undertegnede har vært tilstede som sekretær ved alle møtene. Ved enkelte møter har også Ottar Olsen vært tilstede. Ved den årlige gjennomgang av fiskermanntallet møtte også trygdesjefen.

1.9. Saker behandlet i nemnda

Søknader til Fiskarbanken om

- ordinære lån	26
- likviditetslån	7
- kondemnering fartøy	4

Søknader om kommunalt lån/garanti 3

Søknader til Fiskeridirektoratet om

- kondemnering fartøy	4
- konsesjoner i fiske/ ervertstillatelse fartøy	4

Forespørsel fra Garantikassen
vedrørende minstelott 30

Havnespørsmål 3

Fiskermanntallet 19

Av andre saker behandlet i nemnda kan nevnes:

- Uttalelse om kommunal innflytelse på oppdrettsnæringen.
- Uttalelse om fiskerisamarbeid i Lofoten.
- Uttalelse vedrørende søknad om støtte til forsøksfiske etter reke i Vestfjorden.
- Uttalelse vedrørende næringsanalyse for Henningsvær.
- Uttalelse vedrørende salg av fartøy med konsesjon ut av kommunen.

I tillegg til de ordinære saker som er behandlet i nemnda er det referert 93 saker.

Endel av referatene gjelder saker som er behandlet av fiskerirettleder i samråd med nemndas formann og/eller andre nemndsmedlemmer. Det gjelder endel hastesaker av kurant karakter, bl.a. søknader om ervervstillatelse for fartøy, og det gjelder søknader om konsesjon for fiskeoppdrett.

2.1. Fiskermanntallet

Tabell 2.1.a Antall fiskere i Vågan basert på fiskermanntallet pr. 31.12.84, fordelt etter distrikt og poststed.

	OMRÅDE	BLAD A	BLAD B	TOTAL A + B	GJ.SN.ALDER A	GJ.SN.ALDER B
1984	LAUKVIK	13	50	63	49,4	37,8
	STRAUMAN	21	77	98	49,6	44,2
	Gimsøy	7	7			
	Gravermark	6	39			
	Kleppstad	8	31			
	HENNINGSVÆR	11	51	62	55,5	43,2
	KABELVÅG/HOPEN	8	45	53	54,6	34,5
	SVOLVÆR	22	76	98	63,0	41,0
	AUSTNESFJORDEN					
	Laupstad	8	47	55	65,3	46,7
	AUSTRE VÅGAN	11	48	59	66,5	47,6
Brettesnes	3	5				
Digermulen	4	7				
Holandhamn	2	9				
Risvær	0	4				
Storfjell	0	3				
Årsteinøy	1	2				
Storemolla	0	15				
Slåttholmen	1	3				
SKROVA	10	48	58	63,3	41,0	
VÅGAN KOMMUNE	104	442	546	57,7	42,1	
1983	VÅGAN KOMMUNE	56	462	518	55,9	42,8

Siste året har det blitt noen færre fiskere på blad B (hoved- og eneyrkesfiskere). Reduksjonen har vært størst i Straumanområdet, der antall B-fiskere har gått ned fra 89 til 77.

Til gjengjeld har det vært en betydelig økning i antall fiskere på blad A (fiske som biyrke). Dette gjelder stort sett alle distrikter, men økningen har vært størst i Strauman.

I Svolvear har det vært økning både på blad B og blad A.

Totalt har det vært en økning i antall manntallsregistrerte fiskere. Når det har vært en forskyvning over fra blad B til blad A, henger det delvis sammen med dårlige tider i fiske og at en del fiskere har måttet øke aktiviteten i andre yrker og tilsvarende redusert aktiviteten i fiske. Den betydelige økningen på blad A skyldes imidlertid i størst grad at folk i andre yrker på land har måttet ty til fiske for å prøve å opprettholde inntekten.

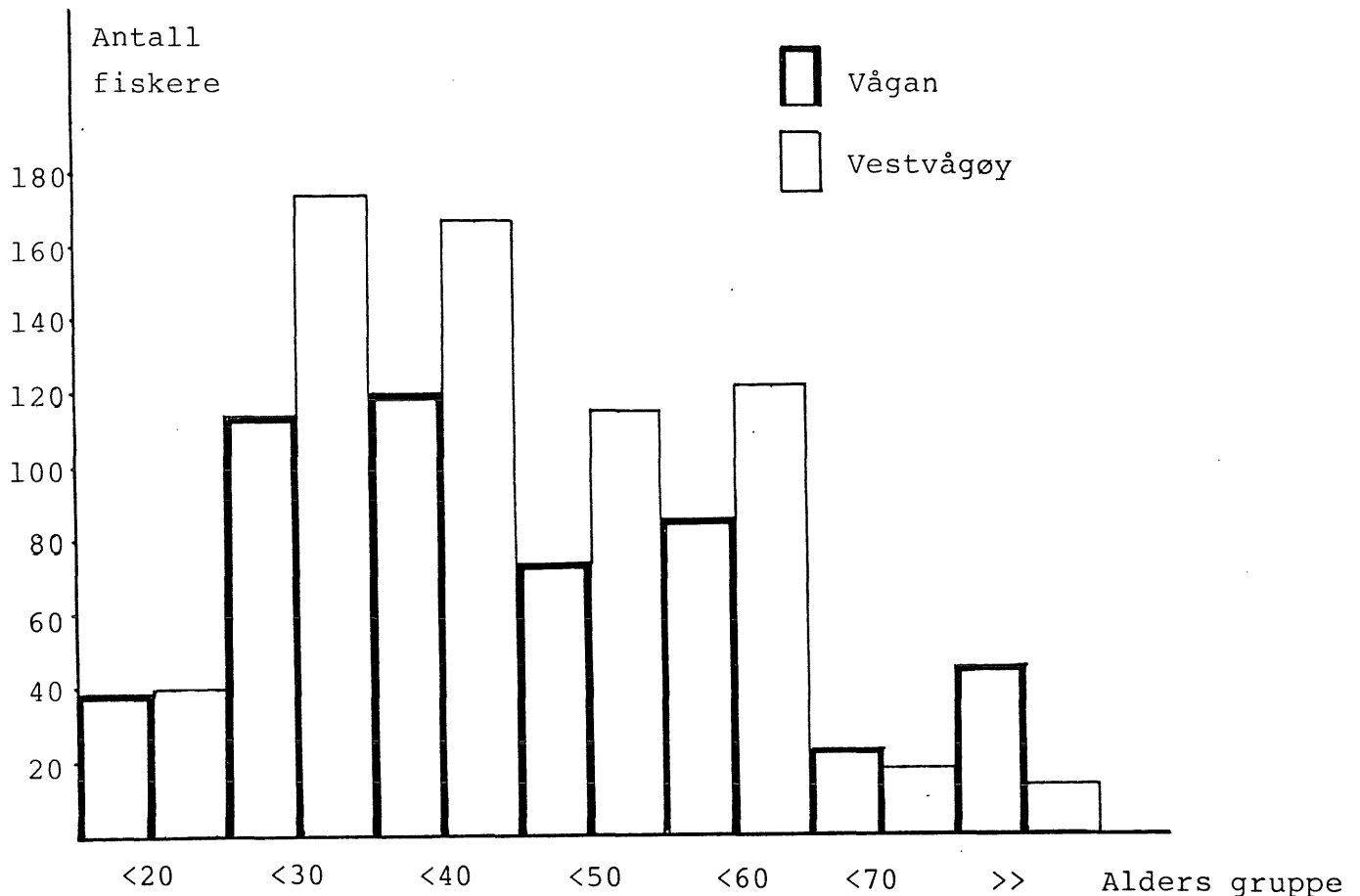
Samtidig med at dårligere fiske har ført endel fiskere over fra blad B til blad A, så har altså dårlig arbeidsmarked og dårligere tider i jordbruket ført et betydelig antall personer inn i fisket som biyrkesfiskere. Det er først og fremst muligheten for å få en kvote av sild, som har gjort det aktuelt å komme inn i manntallet som biyrkesfiskere.

Gjennomsnittsalderen for fiskere på blad B har gått litt ned og er nå ganske stabil på vel 42 år.

Figur 2.1.b viser en sammenligning mellom Vågan og Vestvågøy når det gjelder aldersfordelingen for fiskerne på blad B. Diagrammet viser at rekrutteringen av unge under 20 år til fiske er lik i de to kommunene. Mellom 20 og 30 år har imidlertid Vågan betydelig færre fiskere enn Vestvågøy.

Dette tyder på at Vågan har en relativt god rekruttering blant de yngste, men dårligere rekruttering av eldre ungdom og antagelig en større avgang av unge fiskere enn Vestvågøy.

Figur 2.1.b Aldersfordelingskurve for fiskere på blad B i Vågan i 1984, sammenlignet med tilsvarende for Vestvågøy.

Av de helt unge som begynner i fiske, kan det se ut til at det er relativt færre i Vågan enn i Vestvågøy som har til hensikt å bli værende i yrket.

Årsakene til denne situasjonen er flere. Jeg vil anta at faktorer som fiskerimiljø og tilgang på alternative arbeidsplasser er viktige.

Et forholdsvis høyt antall blad B-fiskere over 70 år i Vågan, har sannsynligvis mest sammenheng med driftsforholdene for hjemmefiskerne, hvor man i Vågan i større grad enn lengre vest i Lofoten driver fjordfiske.

2.2. Sysselsetting i foredlingsleddet

Det har totalt sett vært en økning i sysselsettingen i foredlingsleddet fra 1983 til 1984. Hele denne økningen skriver seg imidlertid fra økning i korttids tilsetting av arbeidskraft under høstsesongen. Antall fast ansatte i bedriftene er faktisk litt redusert siste året.

Tabell 2.2. Antall arbeidsplasser og beregnet antall årsverk ved fiskemottaksanlegg og foredlingsanlegg i Vågan 1984 og 1983.

Område		Fast tilsatte	Sesong- tilsatte	Årsverk 1984	Årsverk 1983
Laukvik	Menn	13	16	36	33
	Kvinner	16	4		
Strauman	Menn	6	25	22	16
	Kvinner	1	22		
Hennings- vær	Menn	50	146	133	113
	Kvinner	19	47		
Hopen/ Kabelvåg	Menn	11	64	38	24
	Kvinner	0	18		
Svolvær	Menn	51	110	128	105
	Kvinner	27	39		
Austnes- fjorden	Menn	3	8	6	3
	Kvinner	0	0		
Austre- Vågan	Menn	25	19	58	76
	Kvinner	22	15		
Skrova	Menn	28	93	110	90
	Kvinner	8	128		
Vågan	Menn	187	481		
	Kvinner	93	273		
	Total	280	754	531	461

Vintersesongen 1984 var ikke særlig forskjellig fra vintersesongen 1983. Kvantumet var nesten det samme, men det gikk mindre skrei til henging og mer til salting i 1984 enn året før.

Garnfisket etter torsk og sei sviktet sist høst. For foredlingsbedriftene ble imidlertid dette mer enn kompensert ved økt mottak og foredling av sild. Det var eksporten av sild til Japan som reddet situasjonen, og gjorde at vi fikk økning i høst-sysselsettingen i fiskebedriftene.

Dette gjelder ikke alle bedriftene. I Austre Vågan, der den største bedriften i stor grad er avhengig av sei som råstoff, førte det dårlige seinotfisket i 1984 til redusert sysselsetting.

2.3. Sysselsetting i oppdrettsnæringa

	Ant.	Volum m ³	Konsesjonstall smolt	Produksjon laks (tonn)	Årsverk
Matfiskanlegg	4	31000		590	21
Settefiskanl.	3		400.000		4

Sysselsettingen innen fiskeoppdrett fortsetter å øke. I 1984 ble det en tilvekst på en matfiskkonsesjon for laks, slik at det nå er tilsammen 4 slike konsesjoner. En av konsesjonsinnehaverne driver 2 matfiskanlegg, slik at det i dag er 5 matfiskanlegg for laks i drift i Vågan.

Det skjer imidlertid mest innen settefisknæringa. Det er 4 firma som har tillatelse for produksjon av yngel eller settefisk (smolt), men det er foreløpig 3 anlegg i drift. Det er flere som har inne søknader om tillatelse, og det er god grunn til å regne med at antall anlegg og antall smolt produsert vil øke betydelig framover.

Om et eller to år vil antagelig settefiskproduksjonen ved anleggene i Vågan være på nivå med behovet for settefisk i Vågan. Videre fremover ligger det i kortene at Vågan vil bli netto-eksportør av settefisk. Dette er selvfølgelig avhengig av takten i tildeling av nye matfiskkonsesjoner til kommunen.

2.4. Avledet virksomhet

Tabell 2.4. viser sysselsettingen innen fiskeriservice målt i antall årsverk, ajourført pr. 1984.

For de fleste bedriftene er virksomheten i overveiende grad basert på fiskeriservice. I endel bedrifter, som regnskapskontorer, utgjør oppdrag fra fiskerinæringen en større eller mindre andel av oppdragsmassen. Ved beregning av antall årsverk i tabellen er det et anslag for den fiskerirelevante delen av oppdragene som er tatt med.

Svolvær opprettholder sin posisjon som et senter både her i kommunen og i landsdelen for mekanisk service overfor fiskeflåten. I de senere år er det også bygd opp bedrifter i Henningsvær og Kleppstad som har hatt fullt opp å gjøre med oppdrag fra fiskeflåten.

De generelle problemene i torskefiskeriene har foreløpig ikke gitt seg store utslag innen de fiskeriavhengige næringer. Det har imidlertid vært en stagnasjon i sysselsettingen. Innen redskapservice har det vært en liten nedgang.

Det er fare for at det inneværende år vil gi større utslag i negativ retning p.g.a. den sterke svikten i torskefisket siste året.

I tillegg til virksomhetene listet opp i tabellen, må nevnes endel offentlige virksomheter som er knyttet til fiskerinæringen. Det gjelder Norges Råfisklags avdeling i Svolvær, Fiskeridirektoratets kontrollverk og Skipskontrollen samme sted. Kystverket 4. distrikt har sin base i Kabelvåg og har sitt virkefelt hovedsakelig knyttet til fiskeriene.

Figur 2.4. Oversikt fiskeriservice i Vågan. Ajourført 1984.

Distrikt	Serviceart	Antall bedrifter	Antall slipper fordelt etter slippens størrelse < 50' < 70' < 130' > 130'	Ant. verksted med motorsalg og montering	Ant. verksted som utfører trearbeide	Antall årsverk	
Strauman	Mek. verksted	1	1			5	
	Redskap	1				4	
	Skipskonsulent	1				1	
Henningsvær	Mek. verksted	2	1	1	1	7	
	Redskap	1				1	
	Regnskap	1				1	
Kabelvåg	Hydr. og Mek. verksted	1				9	
	Elektro	2				4	
Svolvær	Mek.verksted	7	4 2 3 2	6	5	123	
	Elektro	5				13	
	Redskap	5				30	
	Akvakultur	2				2	
	Regnskap	5				5	
	Bunkring-stasjoner	3				5	
Austre Vågan	Mek. verksted	2	2		1	4	
Vågan	Mek. verksted	13	8 2 3 2	7	7	148	
	Hydr. og mek. versted	1				9	
	Elektro	7				17	
	Redskap	7				34	
	Skipskons.	1				1	
	Akvakultur	2				2	
	Regnskap	6				6	
	Bunkring-stasjoner	3				5	
		Total fiskeriservice				38	

3. FISKEFLÅTEN

3.1. Merkerregisteret

Tabell 3.1. Antall og størrelsesfordeling for registrerte fiskefartøyer i Vågan 1984, med angivelse av byggeår.

Lengde i meter	Antall fartøyer				Byggeår							
	Status pr.1.1.	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12.	<1929	1930-39	1940-49	1950-59	1960-69	1970-74	1975-79	1980
0 - 5,99 m	145	30	21	136				6	28	38	31	33
6 - 12,99 m	226	17	30	239	3	21	9	45	47	41	34	39
13 - 20,99 m	39	4	2	37	5	3	4	9	6	1	3	6
21 - 30,99 m	12	1	1	12		1	3	4	2	1		1
31 m og over	3	0	0	3	0	0	0	0	3	0	0	0
6 m og over	280	22	33	291	8	25	16	58	58	43	37	46
Total	425	52	54	427	8	25	16	64	86	81	68	79

Etter en storstilt opprydding i merkerregisteret i 1983, der mange småbåter ble tatt ut av registeret, har det i 1984 vært en stabilisering av antall registrerte fartøyer.

Det har dog vært en netto tilgang på 13 fartøyer i sjarkstørrelse, mens det har vært en reduksjon i antall registrerte åpne båter med påhengsmotor.

På slutten av fjoråret merket man betydelig interesse for å registrere små båter. Dette har en åpenbar sammenheng med at manntallsførte fiskere får kvote på sild så sant de eier en merkerregistrert båt.

Når det gjelder større fartøyer har det skjedd lite i 1984.

I inneværende år vil det bli større utskifting av større fartøyer, bl.a. som resultat av kondemneringsordningen for kystfiskefartøyer som kom på slutten av fjoråret.

Forskernes prognose om bedre tider i torskefisket om et par år og en voksende sildebestand har skapt en gryende optimisme blant mange fiskere. Det er uten tvil mer investeringslyst nå enn det har vært i de siste 2 - 3 årene.

3.2. Distriktvis fordeling av fiskeflåten

Tabell 3.2. Fordeling av fiskeflåten (6 m og over) etter størrelse og distrikt pr. 31.12.84.

STED	6-12,9 m	13-20,9 m	21-30,9 m	31 m og over	6 m og over
LAUKVIK	13	6			19
STRAUMAN	32	11	1		44
Gimsøysand	11				11
Gravermark	9	5	1		15
Kleppestad	11	6			17
Lyngvær	1				1
HENNINGSVÆR	27	7	1		35
KABELVÅG/HOPEN	29	2	2		33
SVOLVÆR	49	6	2	2	59
AUSTNESFJORDEN					
Laupstad	33	1	1		35
AUSTRE VÅGAN	36	1	2	1	40
Brettesnes	5				5
Digermulen	5		2	1	8
Holandshamn	10				10
Risvær	2				2
Storfjell	3				3
Arsteinøy	3				3
Storemolla	6	1			7
Slåttholmen	2				2
SKROVA	20	3	3		26
VÅGAN KOMMUNE	239	37	12	3	291

Stedene Svolvev, Kabelvåg og Strauman har hatt en viss netto-tilgang på fartøyer. Stort sett gjelder dette fartøyer i sjarkstørrelse.

Laukvik har fått redusert sin flåte av kystfiske fartøyer i størrelsen 13 - 20,9 m med to fartøyer. Dette er ikke uvesentlig avgang. Nå ser det imidlertid ut til at dette vil bli rettet opp igjen ved de fartøyinvesteringer som er på gang.

I de andre distriktene er det små endringer fra året før.

3.3. Konesjonsbilde for kommunen

Tabell 3.3. Oversikt over konsesjoner i fiske som innehas av fartøyer fra Vågan.

Antall fartøyer	Antall konsesjoner fordelt						Ant. konsesjoner totalt
	Torsketrål	Reketrål	Lodde-trål	Kvalfangst	Sildnot	Drivgarn laks	
22 fartøyer med 1 konsesjon	2	1		5	5	9	22
11 fartøyer med 2 konsesjoner		4	8	6	3	1	22
33 totalt	2	5	8	11	8	10	44

Av tabellen framgår at 44 konsesjoner i fiske er fordelt på 33 fartøyer fra Vågan. 11 fartøyer innehar 2 konsesjoner hver.

Den vanligste kombinasjonen av konsesjoner er hvalfangst og lodde-trål. Antall konsesjoner for kvalfangst er redusert fra året før, fra 15 til 11. Dette har bl.a. sin forklaring i en ny bestemmelse om at et fartøy ikke kan inneha både kvalfangst - og reketrål-konsesjon.

De tre fartøyene fra Vågan som hadde denne kombinasjonen, måtte velge en av konsesjonene, og valgte, som rimelig kan være, å beholde rekestrålkonsesjonen.

Et av fartøyene med kvalfangstkonsesjon var så gammelt at rederne benyttet anledningen til å kondemnere fartøyet med tilskudd fra staten.

3.4. Fisket i 1984

Vintersesongen i 1984 var i store trekk en reprise av 1983 og 1982 sesongen. Fisket i Lofoten var konsentrert til mindre områder ut mot eggakanten. Dette medførte meget vanskelige driftsforhold og mye brukstap og slitasje.

Som året før var det de minste båtene som ble rammet sterkest av de vanskelige driftsforhold. Det var lite skrei inne på Hølaområdet.

Flere av snurrevadfartøyene hadde en bra vintersesong og noen hadde allerede fisket sin årskvote med torsk. Da det ble oppnådd støtte til et forsøksfiske i Nordsjøen, var det derfor interessant for flere båter fra Vågan å gå dit. Fisket i Nordsjøen er ikke kvotebelagt.

Tilsammen 4 snurrevadbåter fra Vågan var således i Nordsjøen i løpet av våren og sommeren.

Resultatet var magert når det gjelder kvantum, men man fikk endel erfaringer som kan være gode å ha ved framtidige turer til Nordsjøen. Det er avsatt penger til forsøksfiske med snurrevad i Nordsjøen også i år.

Reguleringer i rekefisket, med avstenging av felter og fiskestopp i perioder skapte problemer for rekefiskerne.

Det gjaldt særlig for de minste fartøyene. Stort sett betyr imidlertid dette fisket redningen for mange, i en periode med elendig torskefiske.

Hvalfangerne gjorde fort unna sin sesong. Fangsten er kraftig redusert de siste årene, med færre båter og med reduserte båt-kvoter.

Sildefisket var det eneste lyspunkt under høstfisket. Fisket forøvrig var meget dårlig.

3.5. Fangstverdi

Bruttoverdien av den fangst Vågan's fiskeflåte brakte på land i 1984, var 68 mill. kroner. Dette er 7 mill. kroner mindre enn i 1983, da brutto fangstverdi var 75 mill. kroner.

Reduksjonen i fangstverdi er et resultat av svakere torskefiske og reduserte kvalkvoter. Det er grunn til å vente ytterligere nedgang for 1985.

4. FOREDLINGSLEDDET

4.1. Fiskebedriftene

Tabell 4.1. Oversikt over fisketilvirkningsanlegg i kommunen fordelt på distrikter og etter anleggstype, og med angivelse av tilleggsaktiviteter.

Område	Antall anlegg	Anleggstype				Tilleggsaktivitet (Antall anlegg med vedkommende tilleggsaktivitet er oppgitt i parentes)	
		Konvensjonell Helårig drift	Sesong drift	Fryseri	Hermetikk		Mel/olje fabrikk
Laukvik	2	1		1		Egnesentral (1)	
Strauman	3	1	2			Egnesentral (1) Fiskematkjøkken (1)	
Hennings- vær	17		14	2	1	Trandamperi (3) Egnesentral (8)	
Kabelvåg/ Hopen	7	2	5			Egnesentral (2)	
Svolvær	11	3	5	1	1	Trandamperi (1)	
Austnes- fjorden	2		2				
Austre Vågan	4	1	1	1		1	
Skrova	6		1	5		Fiskeoppdrett (2) Egnesentral (2)	
VÅGAN 1984	52	8	30	10	2	2	Egnesentral (14) Trandamperi (4) Fiskematkjøkken (1)
VÅGAN 1983	53	9	30	10	2	2	Egnesentral (12) Trandamperi (4) Fiskematkjøkken (1)

Det er små endringer fra året før innen fiskemottak og for-
edling i Vågan. Det var 52 anlegg i drift i 1984 mot 53 i
1983.

Situasjonen råstoffmessig og økonomisk er også mye lik det som
var året før. Dårlig seinotfiske har imidlertid gitt seg
negative utslag for fiskebedriften på Pundslett.

4.2. Kvantum og førstehandsverdi

Tabell 4.2. Ilandført kvantum i tonn rund vekt av bunnfisk,
pelagisk fisk og hval, samt førstehandsverdi.

	Kvantum i tonn fordelt på fiskeslag og hval										Kvantum totalt	Førstehands- verdi
	Torsk	Hyse	Sei	Brosme/lange	Div. bunnfisk	Akkar	Hval	Lodde	Sild			
1982	Tallene mangler										74.361	226,1 mill. kr
1983	30.086	119	1.452	84	237	394	1.843	40.360	1.195		75.770	185,0 mill. kr
1984	37.548	267	2.668	100	629	73	1.400	23.354	3.628		69.667	175,6 mill. kr

Totalkvantumet av fisk og hval for 1984 er noe lavere enn de to
foregående år. Det er et betydelig dårligere loddefiske og et
nesten halvert loddekvantum ved de to sildoljefabrikkene i Vågan
som her slår ut. Noe av svikten i loddekvantumet er kompensert med
økt kvantum av bunnfisk og sild, men har likevel ikke kunnet hindre
at samlet førstehandsverdi er redusert.

Når førstehandsverdien er såpass redusert, skyldes dette i størst
grad at det ble hengt mindre skrei enn året før.

1984 var det tredje året på rad at førstehandsverdien av levert fisk
og hval har gått ned i Vågan, og det kan dessverre ventes en ytter-
ligere nedgang i 1985 p.g.a. svikten i torskefisket.

5. FINANSIERING

5.1. Statens Fiskarbank

Tabell 5.1. Omsøkte og innvilgede lån og tilskott i Statens Fiskarbank.

Søknadstype	Ant.	Omsøkt beløp	Innvilget lån	Innvilget tilskott	Innvilgelsesgrad lån %
Tilvirkningsanlegg	3	4.380.000	1.250.000		28,5
Nytt fartøy	5	7.626.000	314.000		4,1
Brukt fartøy	5	2.736.000	2.206.000		80,6
Rep./ombygging skrog	1	85.000	50.000		58,8
Motor/utstyr	14	2.018.600	805.000		40,0
Redskap	2	285.000	150.000		52,6
Likviditetslån	11	1.563.000	505.000		32,3
Kondemnering fartøy	5			831.000	
Totalt 1984	46	18.693.600	5.280.000	831.000	28,2
Totalt 1983	47	20.088.197	4.461.780		22,2
Totalt 1982	16	10.629.000	5.039.000		47,0

Siste året ble innvilget lån til delvis finansiering av en ny sjark. Forøvrig ble det avslag på alle søknader til nybygg av fartøyer. Innvilgelsesgraden for lån til nybygg var så lav som 4,1%, det laveste som er registrert i de senere år.

Antall søknader er omtrent det samme som året før.

Mange søknader gjelder lån til skifte av motor, og i de fleste tilfeller blir det innvilget lån i Fiskarbanken til dette formål.

Det er en tydelig tendens til hyppigere utskifting av motor. Motorer er i mye større grad enn før blitt en forbruksvare. Noe skyldes hardere drift, særlig gjelder det snurrevaddriften, og noe skyldes at motorene er mindre slitesterke enn før.

Nytt av året er kondemneringsordningen for kystfiskefartøyer. Det ble innvilget tilskott til kondemnering av 4 fartøyer i Vågan i 1984.

5.2. Kommunalt fiskerifond

Av det kommunale fiskerifond ble det i 1984 innvilget lån til delfinansiering av fartøyer på tilsammen 65.000,-, fordelt på 5 søkere.

For året 1985 er det til disposisjon 160.000,-. Med andre ord en pen økning.

6. HAVNER

6.1. Prioritering av havneutbygging

Følgende vedtak ble fattet av Vågan kommunestyre vedrørende prioritering av havnekrav i kommunen:

Fiskerihavner:

1. Kleppstad havn med skjerming av kai/fiskebruk i Gravermark
2. Svolvevær - bortsprenging av "Jomfruen"
3. Kabelvåg havn - mudring/utdyping
4. Laupstad - molo/almenningskai
5. Risvær - havneutvidelse
6. Svolvevær - moloforlengelse/mudring ved Lamholmen
7. Brettesnes - mudring/sprengning
8. Svolvevær - utdyping

Fartsløp:

1. Øyhellsundet i Vågan - mudring m/utdyping

Små havneprosjekter:

1. Årstein - mudring
2. Vestpollen - mudring
3. Storøyvalen - mudring

Som det framgår av denne listen har kommunen prioritert Kleppstad og Gravermark likt på førsteplass. Dette er to adskilte havner, og det kan derfor bli et spørsmål om fortolkning for den videre prioritering i fylket og for Kystverket.

I fiskerinemndas anbefaling til prioritering stod Gravermark og Kleppstad som adskilte prosjekter og prioritert henholdsvis som nr. 1 og 2.

6.2. Ny havnelov

Etter den nye loven overtar kommunene ansvaret for driften av havnene. Det blir ett havnestyre omfattende alle havner i kommunen, istedet for som tidligere flere havnestyrer, et for hver havn.

7. KOMMENTARER

Som nevnt i kap. 5 ble det mager uttelling på søknadene til Fiskarbanken om lån til nye fartøyer. Dette skyldes at utlånsrammen i Fiskarbanken er så liten at det meste går til reparasjoner, til motorer og nødvendig utstyr i den eksisterende fiskeflåte.

I det siste halve året har imidlertid Fiskarbanken fått ekstra midler til stønadslån og en noe utvidet låneramme. Men så har altså det skjedd, som så ofte har skjedd før, at det er noen få kapitalintensive prosjekter som har stukket av med det meste av de ekstra midlene. Jeg tenker her på de store havgående fartøyer, ringnot/trål fartøyer, i prisklassen 30 - 50 millioner kroner. Og som tidligere er det denne gangen også kapitalsterke rederier som har mange millioner i egenkapital å sette inn i prosjektene, og som utmerket godt ville ha klart finansieringen uten å belaste Fiskarbankens utlånsramme.

Den del av flåten som sysselsetter de fleste fiskerne og som er fundamentet for kystkommunene i Nord-Norge, får nøye seg med de smuler som blir igjen. Kystflåten trenger i dag sterkt til fornyelse, ikke minst for å kunne tilby arbeidsplasser som har en akseptabel standard og som kan være et alternativ for de unge som skal velge seg et yrke.

Ressursmessig går fiskeriene lysere tider i møte. Ansvarlige myndigheter både sentralt og lokalt må nå gjøre sitt for at det skal være livskraftige kystsamfunn og fiskerimiljøer tilbake for å nyttiggjøre seg disse ressurser. Kystkommunene som er avhengige av at man har en kystflåte og et kystflåtemiljø også i fremtiden, må gå sammen om å gi kystflåten den hjelp og støtte den nå har behov for.

Kystfiskerne som gruppe har ingen egen organisasjon med eget sekretariat som kan fremme deres interesser, slik som havfiskeflåten har.

Derfor ser jeg det som den eneste løsning at kystkommunene engasjerer seg mer aktivt til fordel for denne viktige og ofte forsømte del av fiskerinæringen.

* * *

Under kapitlet om fiskermanntall og rekruttering til fiske, ble det sagt at rekrutteringen av ungdom til fiske var tilfredsstillende i dag. I dette bildet må en ta med at det i dag generelt er arbeidsledighet blant ungdom og at det har vært store ungdomskull.

I de kommende år vil ungdomskullene bli betydelig mindre, og det vil bli lettere for ungdom å få plass i videregående skoler og antakelig også å få jobb. Dermed vil det bli sterkere konkurranse om ung arbeidskraft.

Dette må tas alvorlig av fiskerinæringens folk og av myndighetene. Det kan bli store rekrutteringsproblemer både for fiskeflåte og fiskeindustri i fremtiden.

* * *

Det kommer stadig utspill fra landbruksorganisasjonene og landbruksmyndighetene for å stanse drivgarnfisket etter laks.

Dette fisket er allerede sterkt begrenset i form av konsesjoner og innkortet fisketid. Men dette ser ikke ut til å være nok.

Landbruksorganisasjonene med elveeierne i spissen og med god støtte av Direktorat for vilt - og ferskvannsfisk og Landbruksdepartementet ønsker å stoppe alt havfiske etter laks og overlate den til gårdbrukere og elveeiere. Argumentene som brukes er at det er elveeierne som driver kultivering og setter ut yngel i elvene, men at de får lite igjen fordi fiskerne fisker den voksne laksen før den kommer til elvene.

Det hevdes også at mye av den laksen som kommer i elvene er skadet av drivgarna.

Alt dette avvises som løse påstander av fiskernes talsmenn og av Fiskeridirektoratet. Fra fiskernes side hevdes at deres andel av oppfisket laks er langt mindre enn det som oppgis av landbrukets talsmenn. Dette fordi det ikke finns noen brukbar statistikk for hva som fiskes i fjorder og elver.

Videre avviser fiskerne at det er drivgarna som skader laksen. Derimot mener fiskerne at faststående garn i fjorder og elvemunninger skader laks.

Jeg synes ikke det kan være særlig tvil om at det er lite hold i landbrukets argumenter mot drivgarnfisket. Når det likevel dures i vei med hets mot drivgarnfiske er det fordi det ligger innflytelse og makt bak særinteressene til elveeierne.

For å få et mer fyllestgjørende bilde av hva saken dreier seg om, må den settes inn i en samfunnsøkonomisk og distriktspolitisk sammenheng.

Det er veldig aktuelt i dag å snakke om havbruk, det vil si at en skal kultivere havet. En måte å gjøre det på, er å sette ut lakseyngel i stor skala, la den vokse fritt i havet, for så å fange den når den søker inn til elvene for å gyte. Siden laksens kvalitet er best før den når opp i elvene må det være riktig å fiske den mens den er på vandring i havet.

Av hensyn til sportsfisket og naturlig gyting i elvene må man også i fremtiden ha visse reguleringer, slik at en sikrer at en del av laksen når fram til elvene.

Et slikt kulturbetinget laksefiskeri er avhengig av at myndighetene kommer sterkere inn i bildet med støtte til og organisering av yngeloppdrett og utsetting av yngel.

Det er god grunn til å anta at potensialet for vekst av vill laks er langt større enn det utbytte laksfisket i dag gir, og antagelig større enn det lakseoppdrett, slik det foregår i dag, gir.

Ved at myndigheten på en mer bevisst måte griper inn og legger opp til et samarbeid mellom landbruk og fiske i laksespørsmålet, vil det kunne bli det første skritt i retning av kultivering av havet i større skala her i landet.